

הוצאות מימון לצורך ביצוע השקעות - אינן בהכרח מוכרות למס

מרץ 2013
חוזר מקצועי מספר 29/13

ברצוננו לעדכנכם בדבר פסיקת בית המשפט המחוזי¹ הנוגעת להוצאות מימון, בהקשר לנושאים הבאים:

- הוצאות מימון, שהוצאו לצורך ביצוע השקעות, אינן בהכרח הוצאות מוכרות למס. ההכרה בהוצאות אלו מותנית בטיב פעילותה של חברת ההחזקות, כחברת השקעות בלבד או כחברה המנהלת את ההחזקות באופן עסקי. במקרה הנדון, נקבע שמדובר בהשקעה הונית ולא בהשקעה פירותית. לכן, הוצאות המימון הן הוצאות הוניות, שתוכרנה רק במועד מימוש ההחזקה.
- סעיף 18(ג) לפקודת מס הכנסה מייחס הוצאות מימון גם להכנסות מדיבידנד, שקיבלה חברה. זאת מאחר שבהתאם לסעיף 126(ב), הכנסות אלו אינן נכללות בבסיס ההכנסה החייבת, ולפיכך, אין להכיר בהוצאות אלו או להוון לעלות ההשקעה במניות. לדעתנו, יש מקום לפיצול כלכלי של הוצאות המימון, בין החלק שיוחס לדיבידנד לבין החלק, שיהווה לעלות המניות ויוכר בעת מכירתן. כמו כן, כאשר המשקיע הוא יחיד, הוא יוכל לנכות את הוצאות המימון, כנגד הכנסות הדיבידנד. כך גם כאשר החברה מקבלת הדיבידנד, העבירה אותו לבעלי המניות של החברה באותה שנה.

להלן עיקרי פסק הדין:

חברת בראון פישמן תקשורת בע"מ (להלן "החברה") החזיקה במניות קבוצת ידיעות אחרונות בע"מ (להלן "ידיעות"). עלות חלק מההשקעה בידיעות מומנה בהלוואות. החברה דרשה בניכוי את הוצאות המימון.

בפסק הדין מדונו, בין היתר, הנושאים הבאים:

- אופי השקעת החברה בחברות המוחזקות - האם מדובר בהוצאות מימון או בהשקעה לטענת החברה, נוכח מעורבותה האינטנסיבית בענייני ידיעות והכוונה לממש את ההשקעה ברווח לאחר השבחתה, יש לראות בהשקעות החברה בידיעות כ"עסק" או כ"עסק אקראי". בהתאם, יש לראות בהוצאות המימון כהוצאה לצורך הפקת הכנסה, ולפיכך, יש להתיר בניכוי באופן שוטף. כמו כן, במידה וייווצר הפסד מכך - יש לראות כהפסד מעסק. מנגד, טוען פקיד השומה, כי לחברה אין פעילות מעסק, שכן מטרתה הינה השקעה הונית לטווח ארוך במניות ידיעות. לפיכך, הוצאות החברה לא יצאו בייצור הכנסתה בשנת המס ולשם כך בלבד, אלא נועדו לממן ולרכוש את ההשקעה במניות ידיעות. עולה מכך, כי הוצאות המימון אינן בגדר הוצאה בייצור הכנסה, ולכן, אין להתיר בניכוי.

¹ עמ"ה 1059/05 בראון פישמן תקשורת נ. פקיד שומה.

יוער, כי פקיד השומה הסכים לראות בחלק ההוצאות, שלא יוחס לדיבידנדים, כחלק מעלות רכישת המניות על ידי החברה.

בית המשפט הסתמך על המבחנים, שנקבעו בפסק דינו של בית המשפט העליון², המבחינים בין השקעה הונית להשקעה פרוטית. במקרה הנדון רב המבחנים מוליכים למסקנה, שמדובר בהשקעה הונית ולא בהשקעה בעסק או בעסקת אקראי בעלת אופי מסחרי.

• ייחוס הוצאות מימון³ להכנסה מדיבידנד⁴

לטענת החברה, סעיף 126(ב) מוציא את ההכנסה מדיבידנד בין חברתי, מבסיס ההכנסה החייבת של החברה המקבלת, ומשאין מדובר בפטור ממס או בהנחה ממס, אין לראות בהכנסה מדיבידנד בין חברתי "הכנסה מועדפת", כמשמעותה בסעיף 18(ג) לפקודה.

מנגד, לטענת פקיד השומה, סעיף 126(ב) פוטר הכנסה מדיבידנד בין חברתי ממס, ועל כן יש לראות בהכנסה זו הכנסה מועדפת, כמשמעותה בסעיף 18(ג) לפקודה. לפיכך, ובהתאם להוראות סעיף 18(ג) לפקודה, יש לייחס חלק מהוצאות המימון להכנסת החברה מדיבידנדים.

יצוין, כי בית המשפט הסתמך על פסק דינו של בית המשפט העליון⁵ בו נקבע, כי סעיף 126(ב) אינו קובע את אופן חישוב ההוצאות, אלא קובע כי הכנסות מסוימות לא תכללנה כהכנסה חייבת לגבי מס חברות, היינו: הכנסות אלו פטורות ממס חברות. לכן, חלות כאן הוראות סעיף 18(ג) - המייחסות להכנסה הפטורה ממס חברות (הכנסה מדיבידנד) את ההוצאות, שהוצאו להפקת אותה הכנסה.

יתרה מכך, בית המשפט טוען, שהוצאות המימון כולן או חלקן שימשו בייצור הכנסה מדיבידנד (במובדל מעסק). לפיכך, לא ניתן במקביל, להוונם לעלות המניות. כפי שבמועד המכירה של המניות לא תצורף לתמורה שווי הדיבידנדים שחולקו במהלך השנים, כך אין להוון את ההוצאה השוטפת ביצירתם.

דבר שאלות נוספות ניתן לפנות לר"ח יוסי שלם, בטלפון: 03-6382845
yosys@mbt.org.il

² ע"א 9187/06 מגיד נ' פקיד שומה.

³ סעיף 18(ג) לפקודה.

⁴ סעיף 126(ב) לפקודה.

⁵ ע"א 635/68 פקיד השומה נ' כלל.